

Парасончыкі для дурняў

— Дзе гэта на грошы ўзбіцца? — застагнаў у роспачы, седзячы ў коле сяброў ля начнога вогнішча Мікола Зязюля. — Працуеш, рызыкуеш, увесь час на нервах, а прыбыткі мізэрныя. Доля наша кантрабандысцкая нікуды не вартая. Ворагу не пажадаеш такую. А пакупнік стаў які разумны. Хоча купіць у цябе танней, чым ты сам набыў. Каб іх, гэтых разумнікаў, пярун пабіў. Дзе знайсці якога дурня, якому танны тавар можна было б усунуць па вялікім кошце. Хапнуць добрую касу адразу, ды рвануць куды адпачыць на мора.

— Не ты першы дурняў шукаеш, — хітра ўсміхнуўся Мішка Шлейцар. — Але наконт гэтага ёсць тры цікавыя прымаўкі. Адна ўкраінская. Яна сцвярджае, што няма такіх вар'ятаў, якія б'юць вокны ў сваёй хаце. Другая — нашая, беларуская. Можа чуў калі: дурны, дурны, а сала любіць. Трэцяя належыць беларускім габрэям. Ду-маю, ніхто не сумняваецца, што яны людзі разумныя...

Хлонцы зацікавіліся той мудрасцю, а Зязюля нават настойваў, каб пачуць:

— Ну давай, адукуй нас.

— Ды вось неяк давалося выпадкова пачуць яе, — адказаў Шлейцар. — А гучыць тая мудрасць так: кож-

ны дурань — дурань на сваю карысць. Я нават мог бы вам цікавую гісторыю на гэтую тэму расказаць, але спаць пара.

— Якое там спаць, — загаласілі ў адзін голас сямёх кантрабандыстаў, што сабраліся на начлег ля ляснага агенчыка. — Ноч доўгая. Давай, апавядай.

— Добра, раскажу, — пагадзіўся Мішка. — Толькі так сядзець і слухаць — камары заядуць. Прапаноўваю прапусціць па кілішку. Скідваемся на літроўку?

З гэтымі словамі ён дастаў з машыны бліскучую бутэльку гарэлкі, а рэшта прысутных палезлі ў кішэні па грошы.

— Гісторыя такая, — пасля трэцяга тоста няспешна пачаў расказчык. — Ведаў я аднаго хлопца, які збіраўся зрабіць бізнес на дурнях. Клікалі яго Косцік. Шукаў усё нейкі танны падроблены тавар, а прадаваў як фірмовы. Балазе, памежжа дапамагала. То з аднаго боку мяжы такі тавар з'явіцца, а на другім яшчэ не разнюхалі, што гэта ліпа. То з другога боку нешта прывабнае на рынак выкінуць. Так ён і нажываўся на недасведчанасці людзей. У яго ўся радня такая была — ашуканцы. Але ж заўсёды знойдзецца хтосьці больш хітры і спрактыкаваны...

Расказваў Мішка павольна, з вялікімі перапынкамі на тое, каб выпіць яшчэ кілішак. Усё падрабязна распавёў пра сям'ю таго хлопца і нават пра яго продкаў. Праўда, прыходзілася часта перапыняцца, каб агучыць чарговы сакавіты тост, бо аповед быў такі доўгі, што Шлейцару ўвесь час даводзілася лезці ў машыну па чарговую бутэльку. Але падпітыя кантрабандысты самі патрабавалі гэтага і з радасцю скідваліся на дабаўку. Прыемна так сядзець у лесе ля вогнішча... У добрай кампаніі, пад цікавы аповед...

— Вось і на гэтага ашуканца знайшліся мудрэйшыя. Неяк прывезлі кітайцы на гродзенскі рынак прыгожыя парасончыкі. Зразумела, што пра якасць гаварыць не

трэба, але лэйбы нашытыя ўсе фірмовыя. Ды і прыгожыя яны, парасончыкі, прывабныя такія. А кошт — як задарма. Скупіў Косцік усю партыю і давай прадаваць у Польшчы як фірмовыя. Навар разоў у трыццаць. А людзі не ведаюць што падробка, ды купляюць. А тут яшчэ шчасце падваліла. Прыпёрся нейкі дурань, ды купіў усе парасончыкі адразу. Косцік з тае радасці і грошы не праверыў. А як пайшоў у банк мяняць на долары, то трапіў адразу ў паліцэйскі пастарунак. Выявілася, што грошы фальшывыя. Ды такой кепскай якасці была падробка, што ў параўнанні з тымі грашамі кітайскія парасончыкі сапраўды фірмай здаваліся. Так што хлопцы — няма дурных. На гэтым не разбагацееш. Ну што, сябры, ужо раніца. Сонца падымаецца. Стаміўся я. Пайду спаць.

Уся вясёлая кампанія, акрамя Мішкі, пасмяялася і пачала збірацца на рынак. І тут Міколу Зязюлю як хобатам па галаве стукнула.

— Вось дзе гад, — выдыхнуў ён.

— Што здарылася? — пытаюцца хлопцы.

— Што-што? А вы не зразумелі. Мы п'яныя, не выспаня, збіраемся на рынак сваю гарэлку прадаваць. Рызыкаваць будзем, працаваць, трэсціся, каб на паліцыянтаў не нарвацца. А Шлейцар спаць пайшоў. А чаму? Бо сваю ўжо прадаў. І каму? Нам, дурням, як байкі распавядаў. А мы, раскрыўшы хлябальнікі, слухалі і ў кішэні па грошы лазілі. Ведае ён, хіба, яшчэ адну мудрасць, чацвёртую — як на дурнях бізнес рабіць. Толькі нам, прыдуркам, яе не здрадзіў.